

NORGES HØYESTERETT

Den 26. november 2019 ble det av Høyesterett bestående av dommerne Webster, Bull, Normann, Ringnes og Berglund i skriftlig sak

HR-2019-2191-A, (sak nr. 19-093113SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A
B
C
D
E

(advokat Georg Abusdal Engebretsen – til prøve)

Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) (advokat Jan Fougner)
(partshjelper)

mot

Staten v/Utlendingsnemnda (Regjeringsadvokaten
v/advokat Ingrid Skog Hauge)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om dommer Steinsviks habilitet ved behandlingen av en ankesak om beviskravet ved vurderingen av om en asylsøker er mindreårig.
- (2) Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 14. august 2019 ble anke fra A mfl. over Borgarting lagmannsretts dom 29. april 2019 i sak nr. 18-020230ASD-BORG/01 mot staten v/Utlendingsnemnda delvis tillatt fremmet. Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) er gitt adgang til å opptre som partshjelper. Ankeforhandlingen er berammet til 26. november 2019.
- (3) Forut for ankeforhandlingene ble partene orientert om at retten lå an til å bli satt med dommerne Webster, Normann, Ringnes, Østensen Berglund og Steinsvik. Det ble opplyst følgende om dommer Steinsviks habilitet:

«Prosessfullmektig for staten er Regjeringsadvokaten ved advokat Ingrid Skog Hauge. Det gjøres oppmerksom på at dommer Steinsvik har vært kollega med advokat Skog Hauge hos Regjeringsadvokaten frem til 2014 og har opplyst at de er venner. De senere år har de møttes 5-6 ganger i året sammen med en gruppe tidligere kollegaer. Steinsvik har opplyst at hun ut over dette ikke har noe nært personlig vennskapsforhold til Skog Hauge.

Dommer Steinsvik anser seg i utgangspunktet ikke inhabil til å ta del i saken. Partene informeres med dette om forholdet, slik at de kan gjøre eventuelle innsigelser gjeldende mot rettens sammensetning ...»

- (4) *A mfl. og Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS)* har gjort gjeldende at dommer Steinsvik er inhabil etter domstoloven § 108. Det er vist til at hun tidligere har vært kollega med advokat Skog Hauge gjennom flere år, og at de er venninner som møtes flere ganger i året. Grensen mellom venninne og nær venninne er vanskelig å praktisere og enda vanskeligere å bedømme fra utsiden. Videre er det anført at dommer Steinsvik var sentral i Regjeringsadvokatens håndtering av statens utlendingssaker, og det må legges til grunn at de to har diskutert spørsmål som inngår i rammen for nærværende sak. Dette fremstår uheldig, særlig i en sak hvor styrkeforholdet mellom partene er så ulikt.
- (5) *Staten v/Utlendingsnemnda* har gjort gjeldende at dommer Steinsvik ikke er inhabil til å behandle saken. Til de ankende parter anføres bemerkes at dommer Steinsvik ikke hadde noe formelt ansvar for utlendingssaker ved Regjeringsadvokatens kontor, men at hun prosederte slike saker på lik linje med andre advokater på kontoret.
- (6) På bakgrunn av merknadene fra prosessfullmektigene har de fått forelagt seg følgende tilleggsopplysninger:
- «Dommer Steinsvik har sett partenes prosesskriv og har bekreftet at hun ikke har hatt et formelt ansvar for utlendingssakene. For fullstendighetens skyld bemerker dommer Steinsvik at hun i perioden 2012 til 2014 holdt foredrag for utlendingsmyndighetene.»**
- (7) Staten har ikke hatt ytterligere merknader. De ankende parter og partshjelper har bemerket at det er uten betydning om Steinsviks tidligere ansvar ikke har vært formelt. Dommer Steinsvik var sentral i Regjeringsadvokatens håndtering av statens utlendingssaker. Opplysningene om at dommer Steinsvik har holdt foredrag for utlendingsmyndighetene taler ytterligere for inhabilitet.
- (8) Prosessfullmektigene er orientert om at Høyesterett anser det som hensiktsmessig å treffe særskilt avgjørelse i habilitetsspørsmålet etter skriftlig behandling, jf. domstoloven § 117 første ledd. De har ikke hatt innvendinger mot behandlingsformen.
- (9) *Høyesterett* bemerker at spørsmålet er om dommer Steinsvik må vike sete som inhabil fordi hun som advokat hos Regjeringsadvokaten har arbeidet med utlendingssaker og kan ha diskutert forhold av betydning for saken her, samtidig som hun også har et vennskapsforhold til statens prosessfullmektig, advokat Skog Hauge.
- (10) Det er ikke anført at dommer Steinsvik står i et forhold til saken som nevnt i domstoloven § 106. Det avgjørende er derfor om de omstendigheter som er trukket frem, innebærer at dommer Steinsvik er inhabil etter domstoloven § 108 som lyder:
- «Dommer kan heller ikke nogen være, når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uheldighet. Navnlig gjelder dette, når en part av den grunn krever, at han skal vike sete.»**
- (11) Bestemmelsen må tolkes i lys av retten til en rettferdig rettergang ved en uavhengig og upartisk domstol etter Grunnloven § 95 første ledd, Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1 og FNs konvensjon om sivile og politiske

rettigheter artikkel 14 nr. 1, jf. blant annet HR-2018-451-A avsnitt 11 med videre henvisninger, hvor det uttales følgende om denne vurderingen:

«Dette innebærer for det første at det ikke må foreligge omstendigheter som gjør at dommeren subjektivt sett ikke vil være i stand til å treffe en upartisk avgjørelse uten å skjule til irrelevante hensyn. For det andre må det ikke foreligge forhold som etter en objektiv målestokk gir omverdenen rimelig og saklig grunn til å tvile på dommerens upartiskhet.»

- (12) I saken her er det kun spørsmål om dommer Steinsvik er inhabil etter den objektive testen. Etter domstolloven § 108 andre punkt kan det i tvilstilfeller kunne få selvstendig betydning at en part krever at dommeren viker sete, jf. blant annet HR-2018-451-A avsnitt 12.
- (13) Flertallet – dommerne *Webster, Bull, Ringnes* og *Østensen Berglund* – finner det klart at dommer Steinsviks tidligere ansettelsesforhold hos Regjeringsadvokaten ikke isolert sett kan tilsa at hun er inhabil i saken her. Ansettelsesforholdet ble avsluttet i 2014. Verken det forhold at hun prosederte saker for utlendingsmyndighetene, eller at hun deltok i generelle faglige diskusjoner på rettsområdet, kan medføre inhabilitet i en sak som er innkommet Regjeringsadvokaten flere år etter at hun avsluttet sitt arbeidsforhold der. Det samme gjelder hennes tidligere foredragsvirksomhet for forvaltningen.
- (14) Som utgangspunkt innebærer heller ikke et alminnelig vennskapsforhold mellom en dommer og en prosessfullmektig at det foreligger inhabilitet. Dette gjelder også der vennskapsforholdet er en følge av et tidligere kollegialt forhold, noe som for øvrig er ofte forekommende. Det følger av langvarig praksis at det må være tale om et nokså nært vennskapsforhold, jf. blant annet HR-2016-2311-P avsnitt 20 med videre henvisninger. Slik kontakten mellom dommer Steinsvik og advokat Skog Hauge er beskrevet, finner flertallet at det ikke er tale om et slik nært vennskap at det kan medføre inhabilitet.
- (15) Flertallet finner grunn til å understreke at vurderingen av om et vennskapsforhold kan medføre inhabilitet, vil kunne stille seg annerledes der dommeren har et vennskapsforhold til en part i saken. Det er ikke tilfelle her, hvor dommer Steinsvik og advokat Skog Hauge opptrer i sine respektive profesjonelle roller.
- (16) Det fremgår av HR-2016-2311-P avsnitt 21 med videre henvisninger at det kan være grunn til å gjøre en samlet vurdering i «tilfeller hvor det er påberopt inhabilitetsgrunner som griper inn i eller har tilknytning til hverandre». Etter flertallets syn medfører heller ikke en samlet vurdering av det tidligere ansettelsesforholdet, vennskapet og den senere kontakten, at det foreligger «særegne omstendigheter» som tilsier at dommer Steinsvik er inhabil i saken.
- (17) Mindretallet – dommer *Normann* – har etter en samlet vurdering under tvil kommet til at dommer Steinsvik er inhabil etter den objektive testen, jf. HR-2016-2311-P avsnitt 21.
- (18) Mindretallet er enig med flertallet i at dommer Steinsviks tidligere ansettelsesforhold hos Regjeringsadvokaten isolert sett ikke kan medføre at hun er inhabil i saken her. Det samme gjelder hennes vennskapsforhold med advokat Skog Hauge.
- (19) Spørsmålet her er – som nevnt – bare om dommer Steinsvik er inhabil etter den objektive testen. Mindretallet viser i denne sammenheng til at det kan være vanskelig å bedømme fra

utsiden om det foreligger det «et nokså nært vennskap», jf. HR-2016-2311-P avsnitt 20 med videre henvisninger til rettspraksis.

- (20) Fordi det etter mindretallets syn dreier seg om et tvilstilfelle, tillegger mindretallet det videre selvstendig betydning at de ankende parter og partshjelper har krevd at dommer Steinsvik viker sete, jf. HR-2018-451-A avsnitt 12. Mindretallet tilføyer at det i HR-2016-2311-P – i motsetning til i saken her – ikke var reist innsigelser mot dommer Utgårds habilitet.
- (21) Kjennelsen er avsagt under dissens.

SLUTNING:

Dommer Steinsvik viker ikke sete.

Henrik Bull
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)